5394 Prawo.

Manifest Piotra Jana Czapskiego, wojewody pomorskiego, Antoniego Morsztyna, wojewody inflanckiego, i Franciszka Max. z Tęczyna Ossolińskiego, Podskarbiego w. kor. stojących przy wolnej elekcyi Stanisława Leszczyńskiego przeciw gwałtom Maskiewskim do zrzucenia Augusta III. za Króla zmuszającym. d. 9 grud. 1734.

WIADOMA NIEBU WIDOMA SWIATU Doznana w Rzeczypospolitey Nieszczęsliwosci IMPREZA KROTKO OPISANA y Manifestem Publicżnym OGŁOSZONA.

w GDANSKU

Die 9na Novembris Anno Domini 1734.

IUżesmy staneli inhoc puncto nieszczęsliwości, że nie trzeba przestrzegać według obligacyi naszey; qvidqvid Nocivi Scivero, abowiem wszystko co się dzieie w Polszcże, dosć iest iawnym y publicżnym MANIFESTEM, kiedy do tego iuż przychodźi, że się nayskryciey ułożone na zgubę naszę wyiawaią imprezy, naygrubsze kłamstwa rzetelną obiasniaią się prawdą, same nawet pretexty w swym falszu wydaią się.

Ilubo

I lubo za Nas, niesłychana krzywda woła pomsty do BOGA, wolność ratunku, Oyczyzna Gwałtu, niech iednak, yto co się stało w Osobach naszych, nayznacznieyszym Będzie dowodem, nie praktykowaney nigdy do tąd w wolnym Narodźie oppressyi: Zamknelismyśię w oblężonym Gdansku, nie w wałach, y obronie tego Miasta, zakładaiąc sobie bezpieczenstwo, ale w tey wolnosci, w ktorey porodźiliśmy się, y nad ktorą sam tylko Bog ma Władze, w tych Prawach; ktore naylichszego człowieka od nayniesłuszniey-szey powinny zasłaniać Napaści. W tey Niewinności, ktora sama sobie bezpiecżnym Warunkiem, A dopieroż w tym Obowiązku Sumnienia, ktorego żadna Potencya, wszystkiemi siłami ludzkiemi, gwałcić niemoże. Nie znalazło to respektu, anikonsyderacyi. Biorą nas z kapituluiącym Miastem, w Zdobyczy. Confundimur z Garnizonem, y staiemy się Niewolnikami. Przez co lubo jure iniqvissimo belli, Moskiewska Potencya funduie swoie Dominium nad Nami, ta Sors, iako pospolita woiuiącym, y nam byłaby in particulari znosnieysza, ile in Publicum Rzeczy Pospolitey żadnego nie przynoszącą Præjudicium, ktora Przy Łasce Boskiey ieszcze do tąd nie zawoiowana, ani się da zawoiować. Ale qvod magis nefandum; ze, bedąc iako lasyr po Bazarach włoczony, oddano nas prędko potym iak w zdobyczy, illigitime usurpatæ Potestati, I tu Sinopsim zebrane, dolentis Status Rżpltey każdy poznać może; Na ostatek co ieszcze Polityka y Interes Cudzoźiemski, specie tuendæ Libertatis, ukrywać mogł, ipso interitu Oney, iawnie wydało się. Kazano nam rekognoskowac za Pana TEGO, ktoregosmy nie obierali, kazano præstare servilem obedientiam TEMU, ktoregosmy się przez Prawo powszechne wyrzekli, kazano poprzysiądz Fidelitatem w terminach nigdy nie praktykowanych w Wolnym Narodźie, TEMU, ktoregosmyśię solennie & sine ulla restrictione wyprzysięgli. Wycisnione na Nas Suffragia, ktore in tantum valida, in qvantum libera, z iedney strony Ministrowie cudzoziemscy, Nakazuią, z drugiey Generałowie nieprzyiacielscy Armatim do tego przymuszaią, z treciey bezbożni y zapamiętali Concives, ad Consortium Iniqvitatis gwałtem przywodzą, Zeby nas, na Slady swoie przyprowadziwszy, Zatarli wszystkie łakowe gressus, ktoremi Prowadzą Oyczyznę do Zguby, żeby oraz Accessu nostro, tanto Crimini Status, uczynili qvalemcunqve Authoritatem. Owozgoła nie było żadnego względu in Facultatem sentiendi, Prawem y Przysięgą ztwierdzoną, żadnego respektu, na zaslubioną przez nas Bogu wiarę, na przyrodzoną ku własney Oyczyznie miłość, na powinne Całemu Swatu Prærogatyw, wolnosci, obserwancye, zktorych iuż teraz do szczętu wyzući: Stalismyśię mancipia wynoszącegośię po karkach naszych Thronu. Jakoż iuż post tot genera Calamitatum, tę przynaymniey odnosiemy konsolacyą, że się kazdy tanqvam in speculo, w Nas przeyzreć może, y widzieć co kazdego za Sors manet? z reprezentuiącego się zywo Przykładu Naszego. Wydaie się Pseudo Elekcya y koronacya, kiedy ią utwierdźic chciano, nie przez nasze Wolne Suffragia, ale przez Niewolnicze Homagia: Wydaie się stracone Ius Liberæ Electionis, przez Tyranskie Impozycye sąsiedzkiey Potencyi. Wydaie się Ius usurpatum Successionis, omnem formam Gubernij nostri znoszące, wydaią się założone fundamenta absoluti Dominij, na Ruine Praw, Swobod y Wolnosci naszych. Wydaie się na Ostatek Augurium dalszych na Oyczyzne nieszczęśliwości, przez wzięcie w niewolę XIĘCIA IMSCI PRIMASA, w tym tilko Winnego, że, potsciwie radźił Rzpltey,

y że

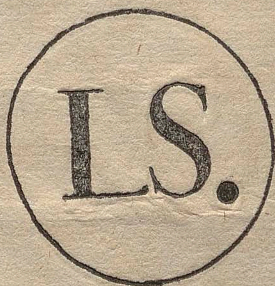
y że zagrzebiony honor Iey w Exkluzyi Piasta, wydobyć y w pierwszey Porze na sławę Imienia Polskiego, wystawić usiłował. Coż mowić o tak wielu Braci pozabiianych, w Okrutną niewolę zaprowadzonych, ktorcy drudzy wytrzymać nie mogąc: Zyciem zapieczentować musieli. Coż o tylu Swiątnicach Panskich sprofanowanych, o zdeptanym na tylu Mieyscach (strach wspomnieć Chrześcianinowi) Nays: Sacramencie, z Cymboryum y Puszek wyrzuconym, o tylu Kapłanach broniących tego despektu Boskiego, zamordowaniu y okrutnym zabiciu, o tak wielu ywielkich gwałtach we Płci roznego stanu, aż do zamordowania na śmierć popełnionych. Wszystko to są indicia, dalszych na Rzpltą calamitatum nieznosnych oppressyi y okrucienstwa.

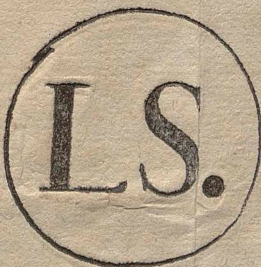
A zatym znalazszy Sposob zosobliwey Opatrżności Boskiey, z tey się Salwować przepaści, & amissam sentiendi rekuperowawszy facultatem; Manifestuiemy się naprzod, przed samym P. Bogiem Skrutatorem Serc naszych, żesmy nigdy voluntarium assensum dotego nie przykładali, do czego Nas przymuszano. Manifestuiemy się przed miłą Oyczyzną naszą, zesmy się e Gremio nieprzyiacioł Iey, nie inszym koncem wydobyli, tylko abyśmy ią do ostatniego Tchu y Zycia naszego bronili, Manifestuiemy się przed Bracią naszą, ktorzy per extrema przy obronie wolności constanti & intrepido Zelo stawaią, że, z Niemi do teyze wspolney Obrony, łączymy Vota & Suspiria nostra, ufaiąc Staropolskiey Cnocie, że iako Ich ta rezolucya nasza, w tak świętych utwierdźi intencyach, tak oderszczepionym á Corpore Rzpliey, bedźie nie ochybnym powabem do złączenia się z nami, aby dalszemi przestali bydź giniącey Oyczyzny Instrumentami: Manifestuiemy się na Ostatek, przed Całym Swiatem, że zanic sobie Fortuny nasze, Decora Przodkow naszych, y same Zycia maiąc, to wszystko postradać gotowi:smy, ktore nam zawzięta nieprzyiacielska Potencya, wydrżeć może. Ale do odstąmpienia wiary BOGU, wierności Rzpltey, utrzymania przy Dostoienstwie Nayiasnieyszego Krola IMSCI STANISŁAWA Pierwszego wolnemi Głosami, debitis Sollenitatibus Obranego, Sprawiedliwości, zadna Nas nieprzełamie Potencya. I że Boskiey mocno dufaząc, ludzkiey się nie boiemy.

Piotr Ian Czapski,
Wojewoda Pomorski.

Antoni Morsztyn,
Wojewoda Inflanski.

Franciszek Maximilian
Hrabia z Tęczyna Osolinski
Podskarbi wielki Koronny.







Epitaphium JW. Pa Wda Poznanski Grzymułtowski drugiey 116
Zonie swey y łzy własne napisał. —

D. O. M.

Hospes
Alexandrae Ceciliae ex avis & atavis Comitissae de Lesno
Ex Utroq Parente Sacri Romani Imperii Principissae
Christophori In Grzymułtowice Posnaniensis Palatini, Sacrae
Regiae Mttis Mareschali Usciensis Pilensis Sitnensis Gubernatoris
Familiae Grzymułtowianae Ultimi Haeredis
Conjugis
In hoc Sarcophago Exuvias vides,
In quo
Quidquid Mortale fuit deposuit.
XV. Aprilis A.D. MDCLXXXIX aetatis XXXVII.
Obiit
Vel potius ex temporis theatro ad aeternam Sedem abiit
Duabus filiabus relictis, quibus multum profuisset si parca diutius profuisset.
Infelix Maritus
Voluntati Suae Divinae subjungendo, non sine copiosis lachrymis posuit
Tu si pietas suadet pro pia Anima solido et suspirante animo Deum
Precare

Epitaphium Wielkiego Zołkiewskiego ex ipso Lapide 117
przepisane który exstat w Zołkwiech.

Deo Trino & Uno.

Hospes
Si Christianus huc accedis
Pro Christi fide vita non denega
Si Paganus venis
Lapidi non invideas
Cuius quis es
Quam dulce et decorum pro Patria mori
ex me disce
Stanislaus in Zołkiew Zołkiewski
Cancellarius Regni, Supremus Exercituum Dux
Barensis Kamenecensis, Iavorovensis Capitaneus
Post perpetuas de Rebellibus Cosacis ac Tartaris victorias
Actos de subjugata Moschovia Triumphos,
Post gubernatam egregie quam bello quam pace Patriam,
Dum fortiter cum Turcis ac Tartaris dimicando Occubuit
Vos Meo Sanguine Conspersi Campi
Debitae Meae in DEUM et Patriam fidelitatis
Fideles perennis memoriae estote
Testes —

